

Procedury służące wykonaniu orzeczenia - Szwecja

SPIS TREŚCI

- 1 Co oznacza wykonywanie orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych?
- 2 Jakie organy są właściwe w zakresie wykonywania orzeczeń?
- 3 Jakie warunki muszą być spełnione, aby można było wydać tytuł wykonawczy?
 - 3.1 Postępowanie
 - 3.2 Główne warunki
- 4 Przedmiot i charakter środków egzekucyjnych
 - 4.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać egzekucji?
 - 4.2 Jakie skutki mają środki egzekucyjne?
 - 4.3 Jak długo obowiązują takie środki?
- 5 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?
- 6 Czy istnieją ograniczenia dotyczące wykonywania orzeczeń, w szczególności odnoszące się do ochrony dłużnika lub terminów?

1 Co oznacza wykonywanie orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych?

Sprawy egzekucyjne podlegające kodeksowi postępowania egzekucyjnego (utsökningsbalken)

Egzekucja polega na tym, że organ egzekucyjny nakazuje spełnienie obowiązku stwierdzonego przez sąd lub inny organ. Egzekucja dotyczy zazwyczaj obowiązku zapłaty sumy pieniężnej lub opróżnienia lokalu. Inny rodzaj egzekucji odnosi się do zajęcia lub zastosowania innych środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego.

Egzekucji w przypadku obowiązku zapłaty dokonuje się w drodze zajęcia. Instytucja zajęcia umożliwia zajęcie składników majątku należących do dłużnika egzekwowanego. Jeżeli zobowiązanie polega na konieczności opróżnienia lokalu przez daną osobę, egzekucji dokonuje się w drodze eksmisji. W przeciwnym wypadku egzekucja co do zasady przybiera formę nakazania przez organ egzekucyjny osobie, wobec której wniesiono o wszczęcie egzekucji, podjęcia określonego działania lub wykonania nakazu sądowego lub innego rodzaju orzeczenia. Organ egzekucyjny może nałożyć grzywnę.

Sprawy egzekucyjne podlegające kodeksowi rodzinnemu i opiekuńczemu (föräldrabalken)

Egzekucja zgodnie z kodeksem rodzinnym i opiekuńczym odnosi się do środków służących wykonaniu orzeczenia lub umowy regulujących pieczę nad dzieckiem, miejsce pobytu, kontakty z dzieckiem lub wydanie dziecka. Sąd rozstrzygający w przedmiocie egzekucji może nałożyć grzywnę lub nakazać odebranie dziecka przez policję. Te same zasady mają zastosowanie do wykonywania orzeczeń zagranicznych zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2201/2003 (rozporządzenie Bruksela II), jeżeli egzekucja dotyczy dziecka. Jeżeli egzekucja odnosi się do majątku dziecka lub do kosztów sądowych, zastosowanie ma jednak kodeks postępowania egzekucyjnego.

2 Jakie organy są właściwe w zakresie wykonywania orzeczeń?

Egzekucję przeprowadza szwedzka służba komornicza (Kronofogdemyndigheten). Służba komornicza decyduje zatem na przykład o dokonaniu zajęcia. Starszy komornik sądowy ponosi ogólną odpowiedzialność prawną za dokonywane czynności egzekucyjne, podczas gdy faktyczną egzekucję przeprowadzają zazwyczaj inni urzędnicy (urzędnicy ds. egzekucji, *förrättningsmän*).

3 Jakie warunki muszą być spełnione, aby można było wydać tytuł wykonawczy?

3.1 Postępowanie

Sprawy egzekucyjne podlegające kodeksowi postępowania egzekucyjnego

Warunkiem przeprowadzenia egzekucji jest istnienie wyroku lub innego tytułu wykonawczego.

Następujące tytuły wykonawcze mogą stanowić podstawę egzekucji:

- wyrok, postanowienie lub nakaz sądowy;
- ugoda zatwierdzona przez sąd lub ugoda mediacyjna, której sąd nadał klauzulę wykonalności;
- zatwierdzony wyrok nakazowy wydany w postępowaniu karnym (*strafföreläggande*), zatwierdzony nakaz zapłaty lub zatwierdzony nakaz zapłaty grzywny z tytułu naruszenia przepisów;
- wyrok sądu polubownego;
- zobowiązanie na piśmie podjęte w obecności dwóch osób, które dotyczy płatności świadczeń alimentacyjnych na podstawie kodeksu małżeńskiego (*äktenskapsbalken*) oraz kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (*föräldrabalken*);
- decyzja administracyjna, którą należy wykonać zgodnie z przepisami szczególnymi;
- dokument podlegający wykonaniu zgodnie z przepisem szczególnym;
- decyzja lub postanowienie wydane przez służbę komorniczą odnoszące się do nakazu zapłaty (*betalningsföreläggande*) lub pomocy w zakresie egzekucji (*handräkning*) oraz europejskie nakazy zapłaty, których wykonalność stwierdziła służba komornicza.

Jeżeli tytułowi wykonawczemu nadano klauzulę wykonalności, nie ma potrzeby wydawania przez sąd lub inny organ postanowienia lub innej decyzji na potrzeby wszczęcia egzekucji.

Znaczna część pracy służby komorniczej polega na uzyskiwaniu informacji o majątku dłużnika. Dłużnik ma obowiązek przekazania szczegółowych informacji dotyczących składników swojego majątku oraz potwierdzić w wykazie lub w toku przesłuchania – pod rygorem odpowiedzialności karnej – że informacje, które przekazał, są prawidłowe. Organ może również nakazać dłużnikowi przedstawienie tych informacji pod groźbą grzywny. Grzywnę nakłada sąd rejonowy (*tingsrätt*) na wniosek służby komorniczej.

Wniosek o wszczęcie egzekucji można złożyć ustnie lub pisemnie. W przypadku wniosku ustnego wnioskodawca (osoba wnosząca o wszczęcie egzekucji/wierzyciel) ma obowiązek stawiennictwa przed służbą komorniczą. Wniosek pisemny musi zostać podpisany przez wnioskodawcę lub przez jego pełnomocnika.

Koszty ponoszone przez państwo z tytułu postępowania egzekucyjnego (koszty administracyjne) są pokrywane za pomocą stosownych opłat (opłaty egzekucyjne). W przypadku przeprowadzenia egzekucji koszty administracyjne ponosi co do zasady dłużnik egzekwowany (strona przeciwna wnioskodawcy/wierzyciela egzekwowanego), o ile jest to możliwe. Odpowiedzialność wobec państwa z tytułu kosztów ponosi jednak zasadniczo wnioskodawca. Wyjątki od zasady odpowiedzialności wnioskodawcy obejmują na przykład większość wniosków dotyczących świadczeń alimentacyjnych.

Co do zasady opłata podstawowa zostanie pobrana za każdy tytuł wykonawczy, na podstawie którego występuje się o wszczęcie egzekucji. Jeżeli sprawa egzekucyjna dotyczy roszczenia prywatnoprawnego, opłata podstawowa wynosi 600 SEK.

Inne opłaty, które można pobrać, obejmują opłaty przygotowawcze, opłaty z tytułu sprzedaży i opłaty szczególne.

Sprawy egzekucyjne podlegające kodeksowi rodzinnemu i opiekuńczemu

Podstawą egzekucji może być orzeczenie wydane przez sąd powszechny dotyczące pieczy nad dzieckiem, miejsca pobytu dziecka, kontaktów z dzieckiem lub wydania dziecka. Egzekucja może się również opierać na umowie dotyczącej pieczy, miejsca pobytu lub kontaktów zawartej przez rodziców i zatwierdzonej przez komisję ds. opieki społecznej (*socialnämnden*). Orzeczenia zagraniczne również mogą podlegać wykonaniu w Szwecji, na przykład orzeczenie wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Bruksela II.

Sprawy egzekucyjne rozstrzygają sądy rejonowe. Wniosek o wykonanie orzeczenia składa się zazwyczaj w sądzie rejonowym właściwym ze względu na miejsce zamieszkania dziecka. Jeżeli dziecko nie zamieszkuje w Szwecji, wniosek należy złożyć w Sądzie Rejonowym w Sztokholmie (Stockholms tingsrätt).

Wniosek może złożyć na przykład rodzic dziecka, do którego dziecko ma się przeprowadzić lub który chce wykonać swoje prawo do kontaktów z dzieckiem.

Rozpatrując sprawę, sąd może wydać pracownikowi socjalnemu specjalne polecenie podjęcia próby przekonania osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem do dobrowolnego wykonania orzeczenia lub postanowień umowy. Jeżeli sprawa jest pilna, sąd lub organ policji może nakazać natychmiastowe objęcie dziecka opieką. Sąd może nałożyć grzywnę lub nakazać odebranie dziecka przez policję w celu wykonania orzeczenia.

Za złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji zgodnie z kodeksem rodzinnym i opiekuńczym nie pobiera się opłaty. Sąd może jednak zobowiązać każdą ze stron do zapłaty kosztów poniesionych przez stronę przeciwną. Stronę, która spowodowała powstanie kosztów z tytułu odebrania dziecka lub objęcia go opieką, można zobowiązać do ich zapłaty na rzecz Skarbu Państwa.

3.2 Główne warunki

Sprawy egzekucyjne podlegające kodeksowi postępowania egzekucyjnego

W pewnych przypadkach mogą pojawić się przeszkody uniemożliwiające przeprowadzenie egzekucji. Będzie to miało miejsce na przykład wówczas, gdy tytuł wykonawczy jest na tyle nieprecyzyjny, że nie można go wykorzystać jako podstawy do przeprowadzenia egzekucji.

Inny scenariusz obejmuje sytuację, w której osoba, której nakazano w orzeczeniu dokonanie pewnego działania, spełniła obowiązek stwierdzony w tym orzeczeniu (na przykład do zapłaty pewnej kwoty).

Kolejny przypadek obejmuje sytuację, w której osoba, której nakazano dokonanie pewnego działania, wytacza powództwo wzajemne przeciwko wnioskodawcy, tj. podnosi zarzut potrącenia. Potrącenie stanowi przeszkodę uniemożliwiającą przeprowadzenie egzekucji, jeżeli służba komornicza stwierdzi, że powództwo wzajemne wytoczono na podstawie ważnego tytułu wykonawczego lub dowodu pisemnego na okoliczność istnienia wierzytelności (*skriftligt fordringsbevis*).

Jeżeli dłużnik twierdzi, że dowolna inna sprawa pomiędzy stronami stanowi przeszkodę uniemożliwiającą przeprowadzenie egzekucji, i takiego zarzutu nie można odrzucić, egzekucji również nie można przeprowadzić. Przykładem w tym zakresie może być zarzut przedawnienia roszczenia.

W przypadku pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego przez sąd egzekucję należy bezzwłocznie wstrzymać.

W niektórych przypadkach sąd może również nakazać zawieszenie (*inhibition*) toczącego się postępowania egzekucyjnego.

Sprawy egzekucyjne podlegające kodeksowi rodzinnemu i opiekuńczemu

Domniemywa się, że orzeczenie lub umowa służą dobru dziecka. Sąd nie może ponownie zbadać orzeczenia lub umowy, gdy bada zasadności egzekucji (*verkställighetsprövningen*). Co do zasady najlepszym rozwiązaniem jest doprowadzenie do dobrowolnego wykonania. Jeżeli nie jest potrzebne zastosowanie żadnych środków przymusu, najbardziej prawdopodobnym wariantem jest nałożenie grzywny. Fizyczne odebranie dziecka można zastosować wyłącznie jako środek ostateczny.

Mogą zaistnieć pewne przeszkody uniemożliwiające wykonanie orzeczenia, na przykład w przypadku choroby dziecka.

Jeżeli dziecko osiągnęło taki wiek i poziom dojrzałości, że jego zdanie musi zostać wzięte pod uwagę, nie można wykonać orzeczenia wbrew woli dziecka, chyba że sąd uzna to za konieczne dla dobra dziecka. Sąd powinien również odmówić wykonania orzeczenia, jeżeli nie ulega wątpliwości, iż pozostawałoby to w sprzeczności z dobrem dziecka.

4 Przedmiot i charakter środków egzekucyjnych

4.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać egzekucji?

Sprawy egzekucyjne podlegające kodeksowi postępowania egzekucyjnego

Warunkiem zajęcia majątku jest spełnienie określonych przesłanek. Majątek musi:

- należeć do dłużnika;
- być zbywalny;
- mieć pewną wartość pieniężną.

Zajęcie można zastosować w odniesieniu do każdego rodzaju składników majątku. Przepisy dotyczące artykułów pierwszej potrzeby (*beneficieegendom*) mają co do zasady zastosowanie wyłącznie do osób fizycznych. Można zająć zarówno nieruchomości, jak i ruchomości.

Ruchomości oznaczają nie tylko rzeczy posiadane osobiście (np. samochody, łodzie i inne rzeczy), ale również składniki majątku (np. rachunki bankowe) i różnego rodzaju prawa (np. prawa użytkowania lub udziały spadkowe).

Zajęciu podlegają również wynagrodzenie, świadczenia rentowe lub emerytalne itd.

Niektóre składniki majątku nie podlegają zajęciu. Dotyczy to artykułów pierwszej potrzeby. Przepisy dotyczące artykułów pierwszej potrzeby (*beneficieegendom*) mają co do zasady zastosowanie wyłącznie do osób fizycznych. Artykuły pierwszej potrzeby obejmują na przykład:

- odzież i inne rzeczy przeznaczone do użytku osobistego dłużnika o rozsądnej wartości;
- meble, artykuły gospodarstwa domowego i inne urządzenia wykorzystywane do prowadzenia i utrzymywania gospodarstwa domowego;
- narzędzia i inne urządzenia niezbędne do utrzymania lub szkolenia zawodowego dłużnika;
- rzeczy osobiste, np. medale i nagrody sportowe, które mają dla dłużnika tak dużą wartość osobistą, że ich zajęcie byłoby niesprawiedliwe.

Majątek może również podlegać ochronie przeciwko zajęciu na mocy przepisów szczególnych. Może się tak zdarzyć na przykład w przypadku odszkodowania.

Można dokonać zajęcia wynagrodzenia wyłącznie powyżej kwoty niezbędnej dłużnikowi do utrzymania siebie i swojej rodziny.

W tym zakresie niektóre wierzytelności mają pierwszeństwo przed innymi. Wierzytelności z tytułu świadczeń alimentacyjnych mają pierwszeństwo przed innymi wierzytelnościami.

4.2 Jakie skutki mają środki egzekucyjne?

Sprawy egzekucyjne podlegające kodeksowi postępowania egzekucyjnego

Po zajęciu składnika majątku dłużnik nie będzie sprawował nad nim kontroli w takim samym zakresie jak przed zajęciem. Dłużnik nie może wykorzystać składnika majątku, działając na szkodę wnoskodawcy, w drodze przeniesienia prawa własności lub w inny sposób, o ile służba komornicza nie zezwoli mu na to ze szczególnych powodów, po zasięgnięciu opinii wnoskodawcy.

Każdy, kto w sposób niezgodny z prawem wykorzysta zajęty składnik majątku, podlega odpowiedzialności karnej.

Postanowienie w sprawie zajęcia przyznaje prawo pierwszeństwa zajętemu składnikowi majątku.

W postępowaniu egzekucyjnym osoba trzecia musi oświadczyć, czy dłużnikowi przysługują wobec niej jakiegokolwiek wierzytelności lub czy dłużnika łączy z nią inne stosunki, które mogłyby mieć znaczenie dla oceny, w jakim zakresie składniki majątku dłużnika podlegają zajęciu. Obowiązek ujawnienia ma również zastosowanie do osoby trzeciej, która pozostaje w posiadaniu składników majątku dłużnika, na przykład na podstawie zastawu lub umowy przechowania. Bank jest na przykład zobowiązany do przekazania informacji szczegółowych dotyczących rachunków bankowych dłużnika, skrytek bankowych lub innych składników majątku przechowywanych przez bank. Na krewnych i znajomych dłużnika również spoczywa obowiązek ujawnienia.

Informacji od osób trzecich można zażądać ustnie lub pisemnie, przy czym w stosownych przypadkach osoby trzecie mogą zostać wezwane na przesłuchanie. Za niewywiązanie się z tego rodzaju obowiązków grozi kara grzywny lub pozbawienia wolności.

Służba komornicza może bezzwłocznie dokonać przymusowej sprzedaży zajętych składników majątku. Przymusowej sprzedaży dokonuje się zazwyczaj w drodze publicznych licytacji, ale czasami można przeprowadzić sprzedaż prywatną.

Środki pieniężne uzyskane w wyniku postępowania egzekucyjnego należy zgłosić i wypłacić wnoskodawcy bez zbędnej zwłoki.

4.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Sprawy egzekucyjne podlegające kodeksowi postępowania egzekucyjnego

Nie określono maksymalnego okresu obowiązywania postanowienia w sprawie zajęcia. Przepisy zakładają jednak niezwłoczną sprzedaż zajętego majątku, zobacz pkt 3.2.

Jeżeli istnieje taka możliwość, eksmisję należy przeprowadzić w ciągu czterech tygodni od dnia doręczenia służbie komorniczej niezbędnych dokumentów.

Sprawy egzekucyjne podlegające kodeksowi rodzinnemu i opiekuńczemu

Postanowienie w sprawie wykonania orzeczenia staje się natychmiast skuteczne, o ile nie określono inaczej. Jest ono ważne do chwili jego uchylecia. Postanowienie o nałożeniu grzywny stanowi zazwyczaj, że należy dokonać czynności w określonym terminie, na przykład że dziecko należy przekazać wnioskodawcy. Postanowienie o wykonaniu orzeczenia w zakresie kontaktów stanowi zazwyczaj, kiedy można kontaktować się z dzieckiem, i co do zasady obowiązuje przez kilka kolejnych miesięcy.

Wydanie postanowienia w postępowaniu egzekucyjnym pozostaje bez uszczerbku dla możliwości złożenia nowego wniosku.

5 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Sprawy egzekucyjne podlegające kodeksowi postępowania egzekucyjnego

Co do zasady na postanowienie wydane przez służbę komorniczą przysługuje zażalenie. Zażalenie skierowane do sądu rejonowego należy wnieść do służby komorniczej.

Osoba, której dotyczy postanowienie służby komorniczej, może wnieść zażalenie na to postanowienie, jeżeli rozstrzyga ono na jej niekorzyść. Termin na wniesienie zażalenia na postanowienie przez osoby trzecie nie jest terminem zawitym. Na postanowienie w sprawie zajęcia innych aktywów można wnieść zażalenie w terminie trzech tygodni od daty doręczenia postanowienia. Termin na wniesienie zażalenia na postanowienie przez osoby trzecie nie jest terminem zawitym.

Sąd rejonowy może również postanowić o wstrzymaniu wszelkich czynności egzekucyjnych w danym czasie (*inhibition*) lub – jeżeli uzna, iż istnieją ku temu szczególne podstawy – o uchyleniu już dokonanej czynności.

Sprawy egzekucyjne podlegające kodeksowi rodzinnemu i opiekuńczemu

Postanowienie sądu rejonowego w sprawie egzekucji można zaskarżyć do sądu apelacyjnego. Zażalenie należy złożyć na piśmie w sądzie rejonowym. Termin na wniesienie zażalenia wynosi trzy tygodnie.

6 Czy istnieją ograniczenia dotyczące wykonywania orzeczeń, w szczególności odnoszące się do ochrony dłużnika lub terminów?

Kodeks postępowania egzekucyjnego zawiera przepisy, które ograniczają możliwość egzekucji, na przykład w celu ochrony dłużnika. Dłużnik może uniemożliwić przeprowadzenie egzekucji w ograniczonym zakresie w drodze zgłoszenia zarzutów, na przykład zarzutu przedawnienia roszczenia. Najczęstsze przykłady ograniczenia egzekucji obejmują wyłączenie niektórych składników majątku spod zajęcia ze względu na potrzeby dłużnika. W przypadku zajęcia rzeczy materialnych można przykładowo wyłączyć spod zajęcia *beneficium* (majątek niepodlegający zajęciu), np. mieszkanie, w którym dłużnik stale zamieszkuje, oraz środki pieniężne, których dłużnik potrzebuje w celu utrzymania się w niedalekiej przyszłości. W przypadku zajęcia wynagrodzenia istnieje kwota wolna od potrąceń umożliwiająca pokrycie normalnych kosztów życia i wydatków mieszkaniowych dłużnika.

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 15/12/2017